

תכנון שימור ופיתוח "בית הקהל" - מרכז מורשת בעיר העתיקה של צפת

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י מ ,

בהמשך להחלטת ממשלה מספר 1412 מיום 21.2.2010 בדבר העצמת תשתיות מורשת לאומית, ומתוך הכרה בחשיבות ההיסטורית והתרבותית של צפת העתיקה, לפעול לפיתוח אתר מורשת בעיר העתיקה של צפת, כמפורט להלן:

1. להנחות את אגף תוכנית מורשת במשרד ראש הממשלה, לקדם את התכנון, השימור והפיתוח של "בית הקהל", בית מורשת הקבלה וחיי צפת במאה השש עשרה, בעיר העתיקה של צפת, במטרה להשלים את הקמתו בתוך 5 שנים.

2. קידום התכנון השימור והפיתוח של "בית הקהל" כאמור ייעשו בכפוף להצגת תוכנית עבודה, בחינתה ואישורה במסגרת ועדת ההיגוי של תוכנית מורשת, ובכפוף לקריטריונים הנקבעים על ידי ועדת ההיגוי.

3. בכפוף לאמור יוקצה, לצורך יישום החלטה זו, סכום של עד 4 מלש"ח, מתקציב תוכנית מורשת במשרד ראש הממשלה.

4. הממשלה רושמת לפניה את התחייבות עמותת "לבנות ולהיבנות" ועיריית צפת לגייס ולהקצות לטובת הפרויקט סכום שלא יפחת מ- 4 מלש"ח.

דברי הסבר

רקע כללי

ביום 21.2.2010, אישרה הממשלה בהחלטה מספר 1412 את "תוכנית מורשת", תוכנית להעצמת תשתיות מורשת לאומית. בהמשך להחלטה זו, וכחלק מייעדי תוכנית מורשת לשקם ולהעצים תשתיות מורשת לאומית, באמצעות השקעה ממשלתית בשיקום ושימור נכסים מוחשיים המביאים לידי ביטוי את המורשת הלאומית של עם ישראל בארצו, ומתוך רצון לפתח את התיירות לשמר את ההיסטוריה של העיר צפת, מוצע לתכנן, לשמר ולפתח את "בית הקהל", בית מורשת וחיי צפת במאה השש עשרה.

מיקומו של "בית הקהל" צפוי להיות במתחם ארכיאולוגי רב שכבתי הממוקם ברובע היהודי העתיק, הכולל ממצאים שונים מחיי היום יום של צפת העתיקה. במסגרת עבודות השימור ישוחררו וישוקמו חלקים מהמבנים לשם המחשת מהות החיים היהודיים בצפת של המאה השש עשרה, המתגלה בשרידים הרוחניים והחומריים אשר נמצאו ונחפרו בעיר העתיקה; בכלל זה, ספרות הלכתית, קבלית, מיסטית ולירית, לצד התפתחות עירונית ותעשייתית עצומה. המורשת הרוחנית והחוויה היהודית של תקופה זו שזורים במנהגי הקהילה היהודית בצפת עד היום דוגמת עריכת קבלת שבת, סעודות ט"ו בשבט ותיקון ליל שבועות. על פי התכנון, "בית הקהל" ישמש כמרכז לפעילות תרבותית ותיירותית בצפת אשר יביא להיכרות מעמיקה עם תכנים, ערכים, דמויות וחוויות מהמאה השש עשרה, לשם חיזוק הזיקה של המבקרים והעמקת הזהות היהודית. התכנון, השימור והפיתוח של המתחם יהווה מנוף לשימור העיר העתיקה, לצמיחה תרבותית ולפיתוח קהילתי.

לאור האמור, עסקינן בנכס שממוקם באיזור פריפריאלי, שעוצמת הסיפורים שמאחוריו חזקה ביותר. הנכס קרוב לאתרי מורשת נוספים ומזוהה עם אתרים קדומים. הנכס מאופיין באותנטיות רבה ורמת התכנון שבו מאפשרת זמינות להעצמתו. לאור האמור, עסקינן בנכס שלדעת הגורמים המקצועיים העומדים בראש תוכנית מורשת קיימת הצדקה גבוהה להכללתו בתוכנית מורשת. עוד יודגש, כי מבחינה מקדמית שערך מנהל תוכנית מורשת, עולה כי על פניו, מאפייני בית הקהל עומדים בקריטריונים שאובחנו ושגובשו על ידי ועדת ההיגוי להכללת נכסי מורשת בתוכנית מורשת, בשים לב למתווה הפעולה לשיקום והעצמת

המורשת הלאומית. לאור העובדה שהתוכנית לא מהווה חלק ממתווה הפעולה שקבעה וועדת ההיגוי, ובהתאם להחלטת ועדת ההיגוי מיום 15.8.2010, יש להביא את המתווה המוצע לאישור הממשלה.

לצורך תכנון, שימור ופיתוח "בית הקהל" יוקצה סכום של עד 4 מלש"ח, מתקציב תוכנית מורשת במשרד ראש הממשלה, בכפוף להצגת תוכנית עבודה, בחינתה ואישורה במסגרת ועדת ההיגוי של תוכנית מורשת, ובהתאם לקריטריונים שנקבעים על ידי ועדת ההיגוי. הוצאת תוכנית העבודה לפועל מותנית בקבלת כל האישורים הנדרשים על פי דין, ובכלל זה במקרים הרלוונטיים האישורים הנדרשים על פי חוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992 והתקנות שהותקנו מכוחו או חוקים רלוונטיים אחרים, וכפופה לעמידת המיזמים בכל הדרישות שייקבעו על ידי מנהל התכנית ויתר הגורמים המוסמכים במשרד ראש הממשלה לאשר את ההתקשרויות ולהתקשר בהסכמים הנדרשים לביצוען.

ככל שיידרשו התאמות תקציביות של הסכומים המשוערים הנקובים לעיל, הן תאושרנה על ידי וועדת ההיגוי של התכנית.

נתונים תומכי החלטה ומידע מחקרי

לא רלוונטי.

היבטים ביצועיים

לא רלוונטי.

השפעות אפשריות להחלטה (כלכלה, חברה, סביבה וממשל)

שימור אתרי מורשת והיסטוריה, העמקת הזהות היהודית. חיזוק התיירות בעיר צפת.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

לא רלוונטי.

חלופות להצעת ההחלטה

אין.

הזיקה שבין ההצעה לבין יעדי הממשלה

ההחלטה תואמת לסעיף 7 בקווי היסוד של הממשלה ה-32, הקובע כי: " הממשלה תשמור על צביונה היהודי של המדינה ומורשת ישראל, וכן תכבד את הדתות והמסורות של בני הדתות במדינה בהתאם לערכי מגילת העצמאות".

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה מספר 1412 מיום 21.2.2010

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

מצ"ב חוות דעתה של היועצת המשפטית של משרד ראש הממשלה.

מוגש על ידי ראש הממשלה

כ"ח בתשרי התשע"ב
26 באוקטובר 2011

היועצת המשפטית

ירושלים, כח' תשרי תשע"ב
26 באוקטובר 2011
תיק: 07 - החלטות ממשלה
מזהה D313268

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

תכנון שימור ופיתוח "בית הקהל" - מרכז מורשת בעיר העתיקה של צפת.

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

1. ביום 21.2.10 התקבלה החלטת ממשלה מס' 1412, שבמסגרתה הוחלט על תוכנית לשיקום והעצמת תשתיות מורשת לאומית (להלן: "תוכנית מורשת" או "התוכנית"), אשר מטרתה, כאמור בסעיף 1 להחלטת הממשלה הנ"ל "לשקם ולהעצים תשתיות מורשת לאומית, באמצעות השקעה ממשלתית בשיקום ושימור נכסים מוחשיים ובלתי מוחשיים, המביאים לידי ביטוי את המורשת הלאומית של עם ישראל בארצו".
2. בהתאם להחלטה מס' 1412, הוקמה ועדת היגוי בינמשרדית, שבה חברים נציגי כל משרדי הממשלה השותפים למימון תוכנית מורשת (להלן: "ועדת ההיגוי"). על ועדת ההיגוי הוטל לקדם את התוכנית ולעקוב אחר ביצועה, לבחון ולאשר את תוכנית העבודה השנתית והתקציב השנתי שיוכנו על ידי מנהל תוכנית מורשת, וכן לגבש תבחינים להכללת נכסי מורשת בתוכנית, בשים לב ל"מתווה הפעולה לשיקום והעצמת המורשת הלאומית" (להלן – "המתווה"), שהוצג לממשלה בעת אישור החלטת הממשלה 1412. בסעיף 7(ד) להחלטת הממשלה הנ"ל הובהר כי המתווה אינו מהווה תוכנית מחייבת וכי ועדת ההיגוי רשאית בכל עת להוסיף או לגרוע מן האמור במתווה. בישיבתה הראשונה, ביום 15.8.2010, החליטה ועדת ההיגוי כי נכסים ומיזמים שאינם כלולים במתווה יובאו לאישור בוועדת השרים שהוקמה בהחלטת ממשלה מס' 1412 או בממשלה.
3. לאור האמור, וכיוון שקידום התכנון השימור והפיתוח של "בית הקהל" (להלן: "בית הקהל" ו/או "הנכס") אינם כלולים במתווה, מובאת הצעת ההחלטה לאישור הממשלה. התכנון השימור והפיתוח כאמור ייעשו בכפוף להצגת תוכנית עבודה, בחינתה

היועצת המשפטית

ואישורה במסגרת ועדת ההיגוי של תוכנית מורשת, ובכפוף לקריטריונים הנקבעים על ידי ועדת ההיגוי.

יוער, שנמסר לנו על ידי מנהל אגף מורשת כי בחן את הנכס ותכונותיו, וכי מהבחינה המקדמית שעשה עולה שעל פניו, תכנון, שימור ופיתוח בית הקהל עומדים בקריטריונים שהותוו על ידי ועדת ההיגוי.

4. יודגש, שביצוע הפרויקט בפועל מותנה בקבלת כל האישורים הנדרשים על-פי דין, ובכלל זה האישורים הנדרשים על פי חוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992 והתקנות שהותקנו מכוחו, וכן בעמידת הנכס בכל הדרישות שייקבעו על ידי מנהל התוכנית והגורמים במשרד ראש הממשלה המוסמכים לאשר את ההתקשרויות ולהתקשר בהסכמים הנדרשים לביצוען.

5. הסכומים הנקובים בהצעת ההחלטה הם משוערים, ומוצע להסמיק את ועדת ההיגוי לאשר התאמות תקציביות של סכומים אלו, ככל שהדבר יידרש.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

בכפוף לאמור לעיל, ההצעה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

לא רלוונטי.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההחלטה:

אין מניעה משפטית לאשר את הצעת ההחלטה בכפוף לאמור לעיל.

ב ב ר כ ה
שלומית ברנע פרגו, עו"ד
היועצת המשפטית

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 1412 של הממשלה מיום 21.02.2010 .

העצמת תשתיות מורשת לאומית - "תכנית מורשת"

"1412 .

מ ח ל י ט י ס :

1. לשקם ולהעצים תשתיות מורשת לאומית, באמצעות השקעה ממשלתית בשיקום ושימור נכסים מוחשיים ובלתי מוחשיים, המביאים לידי ביטוי את המורשת הלאומית של עם ישראל בארצו.
2. לבצע, במסגרת תוכנית רב שנתית, בת שש שנים, פעולות לשיקום והעצמת תשתיות מורשת לאומית (להלן - תכנית "מורשת").
3. התכנית תפעל לחשיפה, לשימור, לשחזור, לחידוש ולפיתוח נכסי מורשת לאומית מוחשיים ובלתי מוחשיים; לאצירת תכנים בעלי חשיבות היסטורית לאומית והנגשתם לציבור, לרבות באמצעות המרתם לפורמט דיגיטלי; לשמירת המגוון הביולוגי, החי והצומח של ארץ ישראל, לעידוד מעורבות גופים ורשויות העוסקים בנכסי מורשת; להכשרת אנשי מקצוע בתחומי העצמת מורשת; להטמעת תכני מורשת לאומית במערכת החינוך וההשכלה הגבוהה וכן בקרב חיילי ומפקדי צבא ההגנה לישראל; וכן פעולות נוספות הנדרשות להעצמת תכני המורשת הלאומית בשיח הציבורי במדינת ישראל.
4. עלות ביצוע התכנית (בהבשלה מלאה) למשך שש שנים, ממקורות תקציב המדינה, תעמוד על 399 מיליון ש"ח.

מזכירות הממשלה

5. המקורות למימון התוכנית:

א. משרד האוצר יתקצב בתקציב משרד ראש הממשלה את הסכומים המפורטים בטבלה שלהלן בהיקף כולל של 168 מיליון ש"ח. ככל שמשרד האוצר יעמיד מקורות אחרים שאינן תרומות, בהסכמת משרד ראש הממשלה - יוכלו אלו להחליף מקורותיו.

ב. משרדי הממשלה המפורטים להלן ישתתפו במימון התכנית כמפורט בטבלה שלהלן: משרד התיירות, משרד הביטחון, משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים (מתקציב הפיתוח של המשרד), משרד החינוך, משרד התרבות והספורט, המשרד להגנת הסביבה, המשרד לפיתוח הנגב והגליל, משרד החקלאות ופיתוח הכפר, משרד הפנים, המשרד לקליטת העלייה, משרד ההסברה והתפוצות, המשרד לשירותי דת, המשרד לענייני גמלאים ומשרד המדע והטכנולוגיה.

ג. לשם ביצוע התכנית באמצעים נוספים יתקיימו שיתופי פעולה עם רשויות סטטוטוריות, רשויות מקומיות, חברות ממשלתיות וגופים חוץ ממשלתיים הנוגעים לדבר.

ד. עודפים מחוייבים יועברו לשנה עוקבת.

6. להקים ועדת שרים שהחברים בה יהיו השרים במשרדים השותפים למימון התכנית. להלן הרכב ועדת השרים:

ראש הממשלה - יו"ר
שרת התרבות והספורט - ממלאת מקום יושב ראש

מזכירות הממשלה

הוועדה

שר האוצר

שר הביטחון

השר להגנת הסביבה

שר ההסברה והתפוצות

שר החינוך

שר החקלאות ופיתוח הכפר

שר המדע והטכנולוגיה

השר לפיתוח הנגב והגליל

שר הפנים

השרה לקליטת העלייה

השר לשירותי דת

שר התחבורה והבטיחות בדרכים

שר התיירות

שר התעשייה, המסחר והתעסוקה

מוזמנת קבועה

סגנית השר במשרד לענייני גמלאים

סמכויות הוועדה

הוועדה תפעל לתיאום מאמץ לאומי כולל לשיקום והעצמת תשתיות מורשת לאומית של מדינת ישראל.

7. ועדת היגוי בין-משרדית לתכנית

א. למנות ועדת היגוי לתכנון התכנית, לקידומה ולמעקב אחר ביצועה. בראש הוועדה יעמוד נציג ראש הממשלה ויהיו חברים בה נציגי המשרדים הממשלתיים השותפים למימון התכנית, וכן ראש מטה ההסברה הלאומי במשרד ראש הממשלה או נציגו. הוועדה תזמין לדיוניה נציגי גופים

מזכירות הממשלה

הנוגעים בדבר ככל שיידרש, ויכול שתפעל
באמצעות ועדות משנה מטעמה.

ב. ועדת ההיגוי תמסור לוועדת השרים להעצמת
המורשת הלאומית דיווח תצי שנתי בדבר
התקדמות ביצוע התכנית.

ג. ועדת ההיגוי תבחן ותאשר את תכנית העבודה
השנתית ואת התקציב השנתי שיוגשו על ידי
מנהל התוכנית.

ד. ועדת ההיגוי תגבש קריטריונים להכללת נכסי
מורשת בתכנית, וזאת בשים לב ל"מתווה הפעולה
לשיקום והעצמת המורשת הלאומית", אשר הוכן
לבקשת משרד ראש הממשלה על ידי צוות מומחים.
למען הסר ספק, אין במפורט במתווה לפעולה
כאמור משום תכנית מחייבת, וועדת ההיגוי
רשאית בכל עת להוסיף או לגרוע מן האמור
במתווה.

8. ניהול התכנית

א. מנהל התכנית יפעל בהתאם להנחיות ועדת השרים
ולהנחיות ועדת ההיגוי.

ב. המנהל יגיש לאישור ועדת ההיגוי, בכל שנה,
תכנית עבודה ותקציב מפורטים לביצוע התכנית.

ג. משרד האוצר יקצה למשרד ראש הממשלה תקן בכיר
לאיוש תפקיד מנהל התכנית. התקן יאויש
בתיאום עם נציבות שירות המדינה. עם סיום
התכנית יבוטל התקן כאמור.

ד. ליישום התכנית, יקיים המנהל מגעים וייצור

מזכירות הממשלה

שיתופי פעולה עם משרדי הממשלה ועם גופי שימור ושיקום אתרי ונכסי מורשת מוחשית ובלתי מוחשית, עם רשויות מקומיות, חברות ממשלתיות, רשויות סטטוטוריות וארגונים חוץ ממשלתיים.

ה. ועדת ההיגוי תבחן את נושאי התחזוקה וההפעלה של התכנית.

9. הסברה, שיווק, מיתוג ושיתוף כלל הציבור בתכנית

א. המנהל יפעל יחד עם משרד ההסברה והתפוצות, ובתיאום עם מטה ההסברה הלאומי במשרד ראש הממשלה ועם משרד התיירות להסברה, לשיווק ולמיתוג התכנית, בין היתר, בקרב גופים העוסקים בתשתיות ואתרי מורשת ולקהל הרחב בארץ ובעולם. לשם כך יעשה שימוש נרחב במגוון כלי פרסום, שיווק והסברה.

ב. תקציב ייעודי מתוך תקציבה הכולל של התכנית יוקצה למטרה זו ויאושר על-ידי ועדת ההיגוי.

ג. במסגרת התכנית יינקטו פעולות להקמת מאגר ארצי שיכלול תכנים בעלי ערך היסטורי לאומי והנגשתם לציבור באמצעות מרשתת (רשת האינטרנט).

(חוברת "מתווה פעולה לשיקום והעצמת תשתיות המורשת הלאומית" נמצאת במזכירות הממשלה).

להלן הטבלה:

מזכירות הממשלה

פירוט התקצוב הממשלתי לתכנית תמ"ר על-פי שנים
(במיליוני שקלים):

שנה	תקציב	משרד	משרד	משרד	משרד	משרד	כולל
2010	37	10.8	3.4	3.4	3.4	3.4	1.4
2011	67	28.8	4.9	4.9	4.9	4.9	2
2012	67	28.8	4.9	4.9	4.9	4.9	2
2013	76	33.2	5.6	5.6	5.6	5.6	2.2
2014	76	33.2	5.6	5.6	5.6	5.6	2.2
2015	76	33.2	5.6	5.6	5.6	5.6	2.2
סה"כ	399	168	30	30	30	30	12

שנה תקציב משרד המשרד המשרד המשרד
כולל התרבות להגנת לפיתוח החקלאות הפנים
שנתי הסביבה הנגב ופיתוח
והגליל הכפר

מזכירות הממשלה

1.4	1.4	1.4	1.4	1.4	37	2010
2	2	2	2	2	67	2011
2	2	2	2	2	67	2012
2.2	2.2	2.2	2.2	2.2	76	2013
2.2	2.2	2.2	2.2	2.2	76	2014
2.2	2.2	2.2	2.2	2.2	76	2015
12	12	12	12	12	399	סה"כ

שנה תקציב המשרד משרד המשרד משרד
כולל לקליטת ההסברה לשירותי לענייני המדע
שנתי העליה והתפוצות דת גמלאים והטכנולוגיה

0	0.7	0.7	1.4	1.4	37	2010
0.6	1	1	2	2	67	2011
0.6	1	1	2	2	67	2012
0.6	1.1	1.1	2.2	2.2	76	2013
0.6	1.1	1.1	2.2	2.2	76	2014